

Szennyfogó szőnyegek

Zura György
Zura Kft.

A szennyfogó szőnyegek „őshazája” – ha szabad így fogalmaznom – az Egyesült Államok Georgia államának kis városkája, La Grange. 1971-ben készült itt az első olyan szőnyeg, melynek a gyártás technológiája csaknem azonos a jelenlegi megoldással. Az elmúlt 37 év alatt komplett iparággá nőtte ki magát ez a tevékenység. A három nagy, a Milliken, a Mountville Mills és a KLEEN-TEX eredeti telephelye is itt ebben a városban volt és részben még ma is itt van. Az óriások mellett aztán születtek kisebbek is, melyek még ma is önállóan működnek, meg olyanok is, melyeket felvásároltak a nagyok. A működők között a teljesség igénye nélkül említést érdemel a Bartex, és az EMCO, a felvásároltak között pedig a Wolk of Matts, a Prestige, és az MJP.

Beszerzési forrásként mindenként említést kell tennünk – különösen, ha a jövőre gondolunk – Kínáról, hiszen ott a gyártás az utolsó években robbanásszerű növekedésen ment keresztül.

A kínai szőnyegektől eltekintve gyakorlatilag az összes többi gyártó szőnyege megtalálható a magyar piacon.

A szennyfogó szőnyegek típusai

A szerkezeti felépítés három fő eleme, a hordozó réteg, a járőfelület és a hátbevonat változatlanul jellemzi a terméket. A hordozó szövet csaknem mindenütt egy nemszőtt kelme. A járőfelület pamutból vagy ún. HTN (magas sodratszámú) nylonfonalból készül. A hátbevonat különböző összetételű nitril-gumi, vagy PVC, de ezek természetesen kölcsönzési célokra alkalmatlanok, hiszen csupán pár mosást bírnak ki és azt is csak síkban kiterítve.

Magyarországon szinte alig találkozunk a lényegesen nehezebben szárítható pamut járőfelülettel és a szintetikus szálból készült szőnyegek döntő többsége is olvadékban, szálhúzás előtt színezett fonalból készül. Más a helyzet a feliratos, logós szőnyegeknél, ahol a Jet Print eljárás az uralkodó, a Grafic Inley és a Taft eljárással szemben.

Minőség, hibák

Hullámosodás. – Fontos kiemelni, hogy ez nem mindig a gyártó hibája. A tekercselve vagy hajtogatva tárolás is okozhat ilyen problémákat, nem is beszélve az ún. „Cool-Down”, azaz visszahűtési rendszer alkalmazásának hiányáról a szárítóban. Természetesen a gyártásnál használt gumi minősége, a tekercsek tárolása is okozhatja a problémát.

Foszlós szőnyegek. – Ez egyértelműen gyártási hiba, amit egyik gyártó sem vitat.

Tűzés irányú hosszanti csíkozódás. – Hasonlóan az előző problémához, ez is gyártási hiba: a gyártásnál használt fonalminőség különbsége okozza.

Színtartósság. – Ilyen gond az olvadékban színezett fonalaknál nem fordulhat elő, azonban a feliratos, logós szőnyegeknél ez a kérdés igen jelentős. A színezék nyomás utáni rossz hórögzítése felelős a hibáért.

A szegélyek szakadásáról szerencsére egyre kevesebbet kell beszélnünk, hiszen olyan gyártó, amely szélmegegerősítés nélkül készíti a szőnyegét, szinte nem is létezik. Azért a mosódásoknak sem árt rendszeresen átvizsgálniuk mosó- és szárítógépeiket a szakítások elkerülése érdekében.

A piaci résztvevők

Három nagy cég meghatározója a magyarországi piacnak: a CWS-BOCO, a Lindström és a Salesianer. Ezek látják el a piac 95–98 %-át. Más nagyobb, textíliák bérbeadásával foglalkozó cégek, mint a Bardusch vagy a MEM ill. ezek szatellit cégei is szerepettelik kínálati listájukon a szennyfogó szőnyegek kölcsönzését, de csupán mint melléktevékenységet. Vannak ezeken kívül kisvállalkozók, mint pl. a Warga-Márffy, a Dust Controll, a Por Stop, a Talp-Alj stb.

Jellemző, hogy a három nagyból kettő fedi le a piac több mint 80 %-át. Azt is érdemes észrevenni, hogy mindkettő akvizícióval alakította ki bérőszőnyeg üzletágát, tehát nem épített, hanem vásárolt. A Salesianer, az egyetlen, amely saját erőből építette ki piaci pozícióját, de hát volt ideje, hiszen több mint 17 éve dolgozik a magyar piacon. Egy biztosan látszik: a CWS elkésett legalább tíz évet és most azt reméli, hogy be fogja tudni hozni a lemaradását. Az S-Matte Kft. megvásárlásával ledolgozott valamiképp a lemaradásból, de ezt az értéket nem volt elég megvásárolni, meg is kell tudnia tartani és együtt kell fejlődnie a versenytársakkal.

Egy dologban mindannyian egyetértenek: mindhárom alaptevékenységet egy időben kell fejleszteni. Egyformán fontos a bértextil, a mosdóhigiénia és a szennyfogó szőnyeg. Nekem személyesen az a meggyőződésem, hogy a három tevékenységet nem célszerű összekeverni. Ha mind a három tevékenységgel foglalkoznom kellene, akkor is önálló divíziókként működtetném azokat. Egy meghatározható nagyságrenden felül gazdaságosan különválasztható a szállítás és az üzletkötés is.

A cél mind a nagyok, mind a kicsik között ugyanaz, de a megoldás különbözik egymástól. Az előbbieket a piaci részesedést tekintik a legfontosabbnak, míg a kisebb vállalkozások a tevékenység profitját tekintik lényegesnek. Mindkét üzleti filozófia képes komoly károkat okozni egy jelenleg is fejlődő tevékenységi körben. Mert ismerjük el: ilyen gazdasági recessziós időszakban, amelyben jelenleg is élünk, mégis lehet új ügyfeleket szerezni. Természetesen ez nem olyan egyszerű, mint 1990 és 2000 között volt, amikor csak az volt a kérdés, hány üzletkötőt alkalmazunk. Ma már az is számít, hogy milyeneket.

Sajog a szívem és őszintén szégyellem saját magam is, amikor az országban szanaszét olyan szennyfogó szőnyeget látok, amelyeket hetek, hónapok, esetleg évek óta nem cseréltek ki. Olyan ez, mint amikor az ötvenes években a származása miatt kirúgott fizika professzor havat lapátolt az utcán. Ezeket a szőnyeget közel száz mosásra és a szenny összegyűjtésére tervezték és készítették. Egy-két hónap után úgy néz-

nek ki, mint a kiürítetlen szemetes edény, vagy a szá-
zak által használt takarítatlan nyilvános vécé. Ha va-
lami ez komoly „anti-reklám” mindannyiunk számára.
Ezek tisztítási szerződés nélkül eladott szőnyegek,
amely ügyletet az eladó a gyors haszon, a vevő a spóro-
lás reményében üt nyélbe. Sajnos ezeknek döntő több-
sége lopott vagy próbára kihelyezett és ottfelajtott sző-
nyeg. Van azonban közöttük hivatalosan eladott sző-
nyeg is. „Mit bánom én, hogy mit csinál a vevő azután
vele, ha kifizeti a kétszeresét annak, amibe nekem ke-
rült” - mondja az eladó.

Szolgáltatás és logisztika

Az előbbieken említett problémát az okozza, hogy
az üzemi elszámolás és a cég belső irányítási rendszere
hiányosságokat hord magában. A próbára, cserére
kiadott szőnyegek rendszeres napi elszámoltatásának
hiánya anarchiához és elképesztő hiányokhoz vezethet.
A kontroll hiánya remek táptalaj a „zsebre cserélések-
nek” és az alkalmi eladásoknak. Ne feledjük azt sem,
hogy egy szőnyeg ellopása nem csupán egyet jelent,
hiszen néhány év múlva, egy kis „jattért” a lestrapált
darab újra cserélhető, csak egy ügyeskedő gépkocsive-
zetőt kell találni.

A logisztika persze lényegesen több ennél. Olyan
irányítási és szervezési rendszer, amely a szolgáltatás
elvégzésének optimalizálását hivatott megteremteni.
Azonban optimalizáláson nem csupán a költségek mi-
nimalizálását és a bevételek maximalizálását kell érte-
nünk. Ez ennél lényegesen több. Ennek a szakmának,
mint bármelyik másinak, vannak specialitásai, ame-
lyek semmilyen más szolgáltatásra nem jellemzőek.
Például nálunk a havi árbevétel nem a munkanapok,
hanem az ún. „napközi hétköznapi” számának függ-
vénye. Húsvét hétfő Európában mindenütt ünnepnap.
Nálunk erre a napra is van cserélni való feladat. Ter-
mészetesen ezt aznap nem tudjuk elvégezni, hiszen
minden zárva van. Ezt előtte, vagy utána kell ledolgoz-
ni. Tényleg: előtte vagy utána? Ez sem mindegy. Na, ez
már a szolgáltatás. Tudni kell, hogy melyik ünnepnél
és milyen mértékben „előtte vagy utána”.

Itt van egy mondjuk szombatra államilag elrendelt
munkanap. Aznap, mit csináljunk? Szállítsuk ki az egy
hét múlva – a ledolgozott napon - esedékes köröket,
vagy az egész jövő hetet egy nappal elcsúsztatva a hét-
főit?

Szerintem ez már több mint logisztika. Ez a szolgál-
tatás, amelynek megismeréséhez nem csak nagy figye-
lem, helyi ismeret, hanem alázat is szükséges.

Mosási technológiák

1969 óta dolgozom mosodai területen, és ha vala-
mit, hát egyet megtanultam: egy termelő üzemben „egy
gép nem gép”. Ha valami nagyon fontos a szennyfogó
szőnyegkölcsonzés területén, akkor ez valóban nagyon
fontos. Itt minden napközi hétköznapra van kiszállítani

ill. mosni való, s ha egy nap kimarad, másnap kétszer
annyit kell mosni, harmadnap pedig háromszor annyit
– és így tovább. Ha csak egy gépem van, csak a plusz
műszak és a hétvége segít. Ellenben, ha több gépem
van, a kockázat mértéke jelentősen csökkenthető. Két-
háromnapos kiesésnél a mosoda még csak valahogy
behozza a lemaradást, de a szállítás...! Mindenkinek
azt javaslom, hogy inkább több egyedit, mint egy fo-
lyamatost.

A mosáshoz elsősorban sok víz és mechanikus ha-
tás kell, ami nagy dob faktort jelent, emellett lényegesen
kisebb a kemikáliák szerepe. Ami szerintem a legfonto-
sabb a szárítás során, az a korábban már említett eljá-
rás: a „Cool Down”, a visszahűtés alkalmazása. A mi-
nőség azonban a szárítás utáni ellenőrzésnél dől el. Itt
mindenkinek a kétszeres szűrést javaslom.

A mosó tegyen félre, csavarjon fel fordítva minden
olyan szőnyeget, amely gyanús, s egy hozzáértő szak-
ember döntse el, hogy ezekből mi az, ami javításra,
foltkezelésre, vagy selejtezésre kerül.

Múlt, jelen és jövő

1990-ben Magyarországon gyakorlatilag nem volt
sehol szennyfogó szőnyeg, de szolgáltatás azután vég-
képp nem volt. 1980 táján ugyan a Fővárosi Patyolat
Vállalat tett egy kísérletet és gyártatott egy vég pamut
járófelületű pálcás velűrszőnyeget, de ez a kísérlet ku-
darcba fulladt.

A rendszerváltás, a beszerzési források megnyitása
révén lehetőség nyílt a klasszikus szennyfogó szőnye-
gek behozatalára. Ismereteim szerint elsőnek az Újpesti
Mosoda és Vegytisztító Leányvállalat hozatott Magyar-
országra hivatalosan, ilyen terméket.

Három cég kezdett el foglalkozni, csaknem egy idő-
ben szőnyegkölcsonzéssel, a Lépj Rá Kft. A Salesianer
és az S-Matte Kft. A háromból ma már csak a
Salesianer működik önállóan. Az „őskort”, ezt az időt
úgy kell elképzelnünk, mint azt a cseresznyés kertet,
ahol az ember csukott szemmel belemarkol a levegőbe,
s a kezébe négy-öt szem cseresznyét talál. Ma már ez
nem ilyen egyszerű.

Ennek a szolgáltatásnak az elterjedését a világon
mindenütt egy bizonyos mérőszámmal szokták mérni:
az ezer lakosra eső kölcsönzött szőnyegek darabszámá-
val. Ma úgy becsülöm, hogy országunkban ez kb. 7,5-8
db/ezer lakos. A szolgáltatók versenyében én azonban
nem ennek a mérőszámnak alapján állítanám fel a
rangsort. Az én mérőszámom az üzletágból származó
eredmény alapján készített rangsor, s ez sokkal ponto-
sabb képet mutatna.

Recesszió van. A forint/euró árfolyam ingadozása
követhetetlen és egyértelműen manipulatív.

Mi tehát a jövőnk? Hiszem, hogy a szorgalmas és
pontos, céltudatos munka. Nyitott szemmel, értelem-
mel átvészélhető ez az időszak is.